

VIRUMAA PÕLLUMAJANDUS kollektiviseerimise eel

Maareformi lõpulevimine 1947. aastal, põllumajanduse kooperatiivühistute tegevuse pidev lalenemine, masina- traktorijaamade ja hobulae- nutuspunktide ning riigi iga- sugune muu abi kehvi- ja kesktalurahvale, samuti sov- hooside kui sotsialistlike suur- majandite edusammud valmis- tasid ette pinna põllumajanduse kollektiviseerimiseks. Samal ajal hakkasid kodanlik- individualistlikud tootmissuh- ted külas püürdama vabariigi põllumajanduse arengut. Kui vabariigi tööstus täitis 1947. aastal tootmisplaanil 113% -liselt, siis põllumajanduses realiseeriti taime- ja loomakasvatuse plaanidest kõigest 75—95%. Niisamasugune olukord valitses ka Viru- maal. Maakonnas jäi kevad- külvi ülesanne täitmata. Leh- made arvulisest plaanist täide- ti vaid 83%, sigade osas 76%, lammaste osas 94%. Ras- kusi oli samuti riiklike müü- giplaanide realiseerimisega.

Tõsiseks takistuseks põllu- majanduse kiiremale arenemi- sele oli see, et kulaklikud elemendid saboteerisid igati nõukogude võimuorganite korraldusi. Nõukogude võim rakendas mitmeid abinõusid kulakluse piiramiseks — keh-

testati kindlad eeskirjad pal- gatööjõu kasutamiseks, talu- majapidamisi maksustati dif- ferentseeritult ja progressee- ruvalt jne.

Arenev pealetung kulaklu- sele kutsus esile viimase vas- tupanu tugevnemise, klassi- võitluse edasise travnemise külas. Kulaklus nägi oma ole- masolu aluste kõigutamist eri- ti selgesti pärast seda, kui 1947. aasta teisel poolel ra- jati vabariigis esimesed viis kolhoosi. Kulaklus intensiivis- tas kolhoosidevastast propa- gandat, võttis abiks hirmuta- mise ning terrori kehvikute ja keskmike suhtes, kes orga- niseerisid initsiatiivgrupe ühismajandite loomiseks. Vi- rumaal oli kulakute kolhoosi- devastane tegevus eriti hoog- ne, sest loodi ju üks vabariigi esimestest kollektiivmajan- ditest otse meie maakonna piiri ääres, Tartumaal Sadala vallas. Seal hakkasid oma sil- maga vaatamas käima Salla, Paasvere ja isegi kaugemate Virumaa valdade talupojad üksikuina ja gruppidenä.

Massilise kollektiviseeri- misliikumise ettevalmistamisel oli suur tähtsus lalade talu- rahvahulkade tutvustamisel kolhoosikorra saavutustega vanemates nõukogude vabariil-

kides. Sel eesmärgil korraldas partei maakonnakomitee mit- meid ekskursioone vennasva- barlikidesse. Eriti suurel ar- vul käisid maakonna talupo- jad Leningradi oblastil, Sibe- ri ja Gruusia kolhoosides. Näiteks külastas 1947. a. septembris Gruusia eesti kol- hoosi 7-liikmeline talupoegade delegatsioon, kuhu kuulusid Undla valla keskmikud Jaan Lemmik ja Jaan Erik, Jõhvi valla keskmik Rudolf Sarap, Roela valla kehvik külanõu- kogu esimees Julia Lossi jt.

Laialdast selgitustööd kol- lektiviseerimise küsimuses tegi maakonna ajaleht «Viru Sõna», mis avaldas ka põllu- majandusartelli tüüppõhikirja. Kohtadel peeti sulaste koos- olekuid. Partei vallakomiteed moodustasid paljudes külates ja valdade keskustes põlluma- janduslike artellide tüüppõhi- kirja tundmaõppimise ringe.

Kolhooside organiseerimise vajalikkus sai selgeks järjest laematele töötava talurahva hulkadele. Partei poliitika põllumajanduse kollektivisee- rimise alal muutus südamekä- hedaseks ja arusaadavaks maakonna töötavale talurahva- le, kes asus seda poliitikat üha sihikindlamalt ellu viima.

R. KEER